

Înv. Lucica BUZENCHI

LECTURILE COPILĂRIEI

CLASA A IV-A

ANTOLOGIE ȘCOLARĂ

domnișoare, acestea răspunseră toate odată:

– Să-l înghită pământul și să-i crească mâna din pământ.

Și abia rostiră aceste cuvinte, că le înghiți pământul și peste ele cresc buruiană de cinci degete. Și nunta se sărbători. Și se căsători și slujitorul cu cea mai tânără domnișoară. Cerul îi dăruie prințului curând un prințisor de mirt, care fu legănat în leagănul cel frumos făcut de bătrânul olar. Toată țara era fericită și bucuroasă.

Mirtul deveni curând atât de puternic și de mare, că trebui să fie plantat afară. Prințesa Mirt ceru să fie dus lângă coliba părinților ei. Așa se și întâmplă, iar coliba se transformă într-o frumoasă casă de țară și, în cele din urmă, dintr-un copăcel de mirt se făcu o pădure de mirt, în care se jucau nepoții olarului și olăriței și în care fură îngropați bunii bătrâni, sub mirt.

Prințul și domnișoara Mirt se odihnesc și ei poate acolo, dacă nu mai trăiesc cumva, deși e tare mult de atunci.

Verificați-vă cunoștințele:

Întrebări:

- Cum a luat naștere mirtul? Dar domnișoara Mirt?
- De ce prințul a salvat-o pe domnișoara Mirt?
- Cum a fost restabilită dreptatea?

Teme:

- ☞ Povestiți pe scurt conținutul acestui basm.
- ☞ Descrieți înfățișarea mirtului. Selectați fragmentele care ilustrează frumusețea acestuia.

CUPRINS

MIHAI EMINESCU	7
Făt-Frumos din lacrimă	8
Călin (file din poveste)	38
Mai am un singur dor	42
Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie	44
Lebăda	46
GEORGE COȘBUC (1866-1918)	48
În miezul verii	48
Graiul neamului	50
Dunărea și Oltul	52
Trei, Doamne, și toți trei	56
Noi vrem pământ!	60
Moartea lui Fulger	64
Pașa Hassan	70
ION CREANGĂ (1837-1889)	74
Amintiri din copilărie	75
Casa părintească	75
La scăldat	82
Dănilă Prepeleac	91
VASILE ALECSANDRI (1821-1890)	110
Iarna	111
Gerul	112
Secerișul	114
Malul Siretului	115
ION LUCA CARAGIALE (1852-1912)	117
D-l Goe	117
Bubico	126

DIMITRIE BOLINTINEANU (1825-1872)	136
Țepeș și solii	136
Cea de pe urmă noaptea lui Mihai cel Mare	138
ȘTEFAN OCTAVIAN IOSIF	140
Doina.....	140
Visul lui Ștefan Vodă.....	142
GEORGE TOPÎRCEANU	145
Rapsodii de toamnă.....	145
Rapsodii de primăvară	153
Rândunelul	157
ALEXANDRU VLAHUȚĂ	159
Între țărmurile noastre.....	159
Constanța.....	163
În Munții Neamțului	170
Giurgiu. Călugărenii.....	184
GRIGORE ALEXANDRESCU	190
Lupul moralist.....	190
Câinele și cățelul	193
Vulpea liberală	196
Boul și vițelul.....	198
ALEXANDRU DONICI (1806-1866)	201
Știuca și motanul.....	201
Musca	203
Vulpea și bursucul.....	204
Racul, broasca și știuca	207
LUCIAN BLAGA (1895-1961)	209
Cărăbușul de aramă.....	209
Din copilăria mea.....	211
Belșug	212

Vara	213
EMIL GÂRLEANU (1878-1914)	215
Căprioara.....	215
Frunza	218
Trandafirul.....	223
Fricosul	226
PETRE ISPIRESCU (1830-1887)	229
Ariciul și vulpea.....	229
Bogăția și veselia	233
Gazda norocului	238
CALISTRAT HOGAȘ	242
Pe drumuri de munte.....	242
Spre mănăstiri (fragment)	242
PAVOL BUJTAR	247
Iacob cel lăudăros	247
EDMONDO DE AMICIS	255
Cuore – inimă de copil.....	255
GOTTFRIED BÜRGER	272
Uimitoarele călătorii și aventuripe uscat și pe apă ale baronului Münchhausen	272
DANIEL DEFOE	282
Robinson Crusoe	282
JONATHAN SWIFT	338
Călătoriile lui Gulliver	338
JACK LONDON	347
Colț Alb.....	347
CONTESA DE SÉGUR	375
Șoricelul cenușiu	375
I. Căsuța	375

II. Zâna-cea-Nesuferită	381
III. Prințul-cel-Grațios.....	390
IV. Copacul din rondul de flori.....	395
V. Caseta.....	400
Micuțul Henric cel bun	405
I. Sărmana mamă bolnavă.....	405
II. Corbul, Cocoșul și Broasca	409
III. Secerișul	412
IV. Culesul viilor	416
V. Vânătoarea	419
VI. Pescuitul.....	423
CHARLES și MARY LAMB	428
Furtuna	428
JOSEPH JACOBS (1854-1916)	446
Jack și vrejul de fasole	446
E.T.A. HOFFMAN (1776-1822).....	456
Basmul despre nuca cea	456
cu coajă tare	456
CLEMENS BRENTANO	479
Povestea domnișoarei Mirt	479

GEORGE COȘBUC (1866-1918)

George Coșbuc s-a născut la Hordou (azi, George Coșbuc), fiind fiul unui poet transilvănean.

Colaborează cu mai multe reviste în care va publica diverse creații (anecdota în versuri „*Filosofii și plugarii*”; basme versificate: „*Fulger*”, „*Izvor de apă vie*” etc.)

În anul 1893 tipărește volumul de versuri „*Balade și idile*”, urmat în 1896 de volumul „*Fire de tort*”, iar în 1904 de volumul „*Cântece de vitejie*”.

Poeziile sale oglindesc viața satului ardelenesc („*Nunta Zamfirei*”, „*Moartea lui Fulger*”), farmecul naturii („*Noapte de vară*”, „*La Paști*”, „*Furtuna primăverii*”, „*Nunta în codru*”), faptele de vitejie și eroismul celor care au luptat pentru libertate („*Pașa Hassan*”, „*Pe dealul Plevnei*”, „*Câinele soldatului*”), viața și condițiile precare ale țăranilor („*Noi vrem pământ!*”).

În miezul verii

O fâșie nesfârșită
Dintr-o pânză pare calea,
Printre holde rătăcită,
Toată culmea-i adormită,
Toată valea.

Liniștea-i deplin stăpână
Peste câmpii arși de soare,
Lunca-i goală: la fântână
E pustiu; și nu se-ngână
Nicio boare.

Numai zumzetul de-albine,
Fără-ncepere și-adaos,
Curge-ntruna, parcă vine
Din adâncul firii pline
De răpaos.

.....
Și e liniște pe dealuri
Ca-ntr-o mănăstire arsă;
Dorm și-arinii de pe maluri
Și căldura valuri-valuri
Se revarsă.

Niciun nor văzduhul n-are
Foc sub el să mai ascunză;
Nicio pasăre prin zare,
Nu se mișcă-n lumea mare
Nicio frunză.

Singur vântul, colo, iată.
Adormise la răcoare
Sub o salcie plecată –
Somnuros în sus el cată
Către soare.

Verificați-vă cunoștințele:

Întrebări:

- În ce moment este surprinsă de poet natura?
- Ce aspecte ale naturii sunt ilustrate în versurile de mai sus?

Teme:

- ☞ Alcătuiți o compunere despre anotimpul vara.

Graiul neamului

*„Fie-a voastră-ntreagă țară,
Și de cereți, vă mai dăm,
Numai dați-ne voi graiul
Neamului“ – și se sculară
Să ne vremuiască traiul
Câți dușmani aveam pe lume!
Graiul ni-l cereau anume,
Să-l lăsăm!*

*Dar nestrămutați strămoșii
Tot cu arma-n mâni au stat:
Au văzut și munți de oase,
Și de sânge râuri roșii,
Dar din țara lor nu-i scoase
Nici potop și nici furtună.
Graiul lor de voie bună*

Nu l-au dat!

*Astăzi stăm și noi la pândă,
Graiul vechi să-l apărăm,
Dar pe-ascuns dușmanii cată
Să ni-l fure, să ni-l vândă.
Dacă-n vreme tulburată
Nu ne-am dat noi graiul țării,
Azi, în ziua deșteptării,
Cum să-l dăm?
Repezi trec cu vifor anii,
Ispitind puterea ta,
Neam român! Cu ură mare
Vor căta mereu dușmanii
Graiului român pierzare;
Dar să piară ei cu toții:
Nu l-am dat, și nici nepoții
Nu-l vor da!*

Verificați-vă cunoștințele:

Întrebări:

- De ce dușmanii cereau strămoșilor să renunțe la grai?
- Cum și-au apărat strămoșii graiul?
- De ce graiul trebuie păstrat cu sfințenie?
- Ce vor urmări mereu dușmanii?

Teme:

- ☞ Alcătuiți enunțuri cu ajutorul expresiilor: „ni-l

cereau“, „să-l lăsăm“, „nu-i scoase“, „să-l apărăm“.

☞ Dați exemple de două substantive la numărul singular, însoțite de adjective. Treceți-le la numărul plural. Alcătuiți enunțuri cu expresiile obținute.

☞ Scrieți cât mai multe însușiri ale graiului românesc:

☞ Enumerați adjective care să ilustreze însușirile noastre fizice și sufletești.

☞ Redactați un text în care să folosiți verbele: „avem“, „cere“, „stă“, „caută“, „am aflat“, „vom ști“.

☞ Dați exemple de verbe la numărul singular, persoana a III-a.

☞ Scrieți două propoziții afirmative. Precizați timpul verbelor din enunțurile formulate.

Dunărea și Oltul

Dunărea vorbea cu Oltul:

– „Tu, copile drag al meu,

Zbuciumat tu vii la vale

Turbure mereu –

Plouă mult la voi la munte,

Sate și câmpii de-neci,

Ori ți-e firea ta de-a rupe

Maluri pe-unde treci?“

– „Rup și maluri câteodată
Și fac holdele de pier,
Iar când plouă mult la munte
Cap de om eu cer.

*Dar nu-i asta, maică sfântă,
Nu de asta-s tulburat,
Ci de câte văd mi-e milă,
Maică, și-i păcat!*

*Tu pe unde-alergi prin lume,
Vezi și țări, și munți frumoși,
Neamuri ce-și vorbesc fericite
Graiul din strămoși.
Toate laudă pe Domnul,
Libere-a trăi cum vor,
Vesele fiind de viața
Și de soarta lor.*

*Vezi și-aici poporul nostru –
Cel din veac adus pe-aici,
Sprintene și mândre fete
Și flăcăi voinici.*

*Și ți-e dragă țara asta
De români, căci te iubesc –
Dar tu nu cunoști de-a-ntregul
Neamul românesc!*